Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ЛИПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 8, 1954 No. 129. VOL. LXI.

ЛЮДИ МАЮТЬ ПРАВО НА ВОЛЮ — КАЖЕ НІКСОН

АМЕРИКАНЦІ ВІРЯТЬ У РІВНІСТЬ ЛЮДЕЙ І БУДУТЬ БОРОТИСЯ ЗА НЕЇ

Джексон, Міч. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв під час святкування 100-роковин. заснування Республіканської Партії і заявив, що американський нарід вірить у рівність всіх людей і готовий боротися за те, щоб цю рівність зберегти. Це була шляхетна думка, яка зродилася 6 липня 1854 року в головах чоловіків і жінок — казав віце-президент до 1,500 слухачів, які зібралися на площі повіту Джексон. Ця думка і досі є власністю всіх американців, вона твердить, що люди мають право на те, щоб бути вільні, і що вільні люди ніколи не сміють мовчки погоджуватися на поневолювання інших людей. Віце-президент Ніксон навів приклад недавнього повстання у Ґватемалі, де думка про волю була мотивом до боротьби за волю, за яку люди радо віддають своє життя. „Ця революція в Ґватемалі, казав Ніксон, була б була неможлива, якщо самі ґватемальці не були проти уряду президента Якобо Арбенца". Тепер кожний комуністичний диктатор бачить, що може статися і з ним. Щодо визнання комуністичного Китаю і допущення його до Об'єднаних Націй, то Ніксон заявив таке: „Президент, державний секретар американський представник до ОН — виразно заявили, що вони проти визнання комуністичного Китаю і допущення його до членства в ОН". І це становище не буде змінене і надалі. Після промови Ніксон поїхав до пропам'ятної таблиці, на якій написано, що 6 липня 1854 року засновано Республіканську Партію, якої програмою є знищити невільництво, ввести в життя демократію та дбати про розвиток Унії.

Зменшення податків і збільшення платні піднесе економіку

Вашингтон. — Журнал „Економічний Вигляд", що його видає Конґрес Індустріяльних Робітників, в останньому числі дає пораду, як піднести економіку країни. Цей журнал цитує статистичні дані департаменту торгівлі, з яких виходить, що платні і заробітки в серпні 1953 року становили 202 більйони доларів, а в квітні цього року обнизилися до 193 більйонів доларів. На думку цього журналу, найкращий спосіб оживити господарське життя країни — зменшити податки і збільшити заробітну платню, найширшим масам робітників. Тоді вони більше купуватимуть товарів і тим самим піднесуть економіку країни.

Армія закінчує сеґреґацію кольорових вояків

Вашингтон. — Представник армії заявив, що вже понад 98 відсотків кольорових вояків перемішано з білими вояками. Решта — це фахові відділи, створені з кольорових вояків, які важко злити з відповідними відділами, що складаються з білих вояків. Але й ці відділи будуть незабаром скасовані. Сеґреґацію в летунських силах закінчено ще 1949 року. Армія вишколювала разом кольорових вояків із білими, але дійсне скасування сеґреґації почали вводити тут після вибуху війни в Кореї, тобто після червня 1950 року. Тепер воно закінчене майже у всіх чотирьох родах зброї.

Землетрус в Неваді і Каліфорнії

Фаллон, Нев. — В ранніх годинах 6 червня жителі західньої Невади і північної Каліфорнії відчули легкий землетрус, який побудив людей та наробив багато матеріяльної шкоди. Жертв у людях не було. Перший землетрус відчули в 7.14 рано, а після того були ще три стрясення. Стверджено, що на довжині 20 стіп обнизилася на одну стопу автострада ч. 50. В деяких будинках зарисувалися стіни, завалилися фабричні комини та перервано електричний струм. Під час землетрусу чути було такий шум, немов турболітак летів понад головами. Землетрус чути було в Фаллоні, Рено і Карсон Сити — столиці Невади, а в Каліфорнії в Сакраменто і Сан Веллейс.

Елінор Рузвелт не поїде до СССР

Ню Йорк, Н. Й. — Пані Елінор Рузвелт вже зовсім була зібралась, але за кілька годин перед відлетом відмовилася від подорожі до СССР, бо совєтська амбасада не дозволила їй взяти з собою журналіста, який знає російську мову. Пані Рузвелт плянувала побути один місяць в СССР і потім написати репортаж про цю подорож в журналі „Лук". Вона сказала: „Це було б нерозумно подорожувати по чужій країні, не маючи при собі нікого, хто розумів би мову місцевого населення".

В АМЕРИЦІ

● **Бувший президент** Геррі Труман поправляється і за тиждень сподіється залишити шпиталь. Його лікар д-р В. Ґреґен заявив, що стан здоров'я Трумана після важкої операції задовільний, і немає вже небезпеки дальших комплікацій.

● **Конґресмен** Джордж Г. Бендер заявив, що він незабаром внесе законопроєкт про те, щоб комуністам було заборонено кандидувати на президента, віце-президента, сенатора і конґресмена. „Це абсурд — сказав Бендер — дозволити комуністам користати з тієї волі, якої вони у себе не визнають.

● **Міністер закордонних** справ Коста Ріка Маріо А. Есквівел повідомив, що його республіка дістане від ЗДА зброю і тоді буде „здібна оборонятися проти нападу з землі, моря і повітря". Про те, які роди зброї має дістати Коста Ріка від ЗДА, Есквівел не сказав.

● **На пікніку** американської колонії в столиці Мехіко 7,000 американців підписами запрошення до президента Айзенгавера прибути у гості до Мехіко. Ця „поштівка" має 4.5 стопи широти і 6.5 стопи висоти. В ній сказано: „Дорогий Айку! Ми добре тут бавимося, і хотіли б щоб Ти був з нами. Погода прекрасна, і можна грати в ґольфа!" Ціль цієї посилки — збільшити туристичний рух до Мехіко.

● **В день Незалежности** понад 20,000 осіб у Филаделфії відвідали Голл Незалежности, оглядаючи, як відновлюється цей історичний будинок та прикрашується його довкілля.

● **Голова** Торговельної Палати ЗДА Клем Д. Джанстон домагається, щоб і підприємці і робітничі спілки дбали про те, щоб не було надужить у фондах, призначених на поліпшення добробуту робітників. Він закликає робітничі організації поділитися своїм знанням із конґресовими комісіями, які займаються цією справою.

● **Губернатор** стейту Небраска Роберт Кросбі іменував на місце померлого сенатора Гафа Ватлера — новим сенатором Сема В. Рейнолда. Рейнолд буде сенатором до кінця цієї каденції, бо він відмовляється кандидувати цього року на сенатора.

● **Один із синів** президента Рузвелта, Френклін Д. Рузвелт, мол., хоче таки кандидувати на губернатора стейту Ню Йорку і організує своїх прихильників, щоб вийти переможцем на правиборах 15 серпня 1954.

„Найкраща оборона — це сила" каже секретар фльоти

Плейнфілд, Н. Дж. — Секретар фльоти Чарлз С. Томас, промовляючи з нагоди 270-річчя заснування цього міста, заявив, що найкращою обороною проти комунізму є військова і духова сила. Секретар фльоти закликав присутніх відважно зустрічати „смертельну небезпеку", бо без відваги не було б сьогодні ані Деклярації Незалежности, ані дати 4 липня 1776 року. Томас підкреслював, що мудра політика Айзенгавера спаралізувала пропаґанду комуністів. „Динамічна закордонна політика Айзенгавера, — сказав конґресмен, — зломила монополь Москви на „визволення" занедбаних націй. Спільна деклярація през. Айзенгавера і прем'єра Черчила скріпила англо-американський союз, і совєтським інтриґам не вдалося загнати клин між довголітніх союзників. „Наші обидві країни, сказав Томас, — і наші два великі союзники вільного світу стоять разом проти тиранії.

Справа „дипломатичного шпигунства" погіршує американсько-совєтські відносини

Вашингтон. — Аґенція „Юнайтед Прес" з поінформованих джерел повідомляє, що остання справа „дипломатичного шпигунства" сильно погіршила американсько-совєтські відносини і у відповідних обставинах може стати початком „нового розриву". Як уже повідомлено, уряд З'єдинених Держав ще в лютому цього року виключив з країни двох совєтських дипломатів, а з початком червня — третього, обвинувачуючи їх у шпигунстві та „невластивій діяльності". З державного департаменту заявили, що в цій справі є „безсумнівні докази", хоч і не названо їх. Совєтський уряд зі свого боку відплатився Америці тим, що поставив домагання негайного відклику двох американських дипломатів, також закидаючи їм „шпигунство". В американській відповіді на совєтське домагання в цій справі підкреслено, що совєтські закиди є безпідставні і що їх треба вважати виключно за „відплатні".

В Ґватемалі позбавляють виборчих прав анальфабетів

Ґватемаля Сити, Ґватемаля. — Новий ґватемальський уряд виарештував коло 2,000 комуністів. Арештування тривають. Переведено це на наказ нового уряду, який складається з військової хунти з полковником Ельфеґо Монзоном на чолі. Як запевняє Монзон, генеральний прокуратор незабаром вирішить, хто з арештованих має залишитися в тюрмі, а кого треба звільнити. У в'язницях вже немає місця, і тому уряд плянує зорганізувати концентраційні табори. Монзон заявив, що Ґватемаля бажає втримувати приязні зв'язки з усіма західніми демократіями також і з Еспанією, а з державами з-поза залізної заслони не хоче нав'язувати навіть дипломатичних зв'язків. При цьому Юґославію до комуністичних країн він не зарахував. — Бувший президент Арбенц втік до мехіканської амбасади і попросив там азилю. Новий уряд заявляє, що він признає право азилю, але в окремих випадках не можна буде його застосувати, бо доконані злочини мусять бути покарані. Новий уряд привернув право власности чужинцям на землю, а остаточно цю справу має вирішити нова конституція. Чужинні інвестиції уряд взяв під свою охорону. Уряд видав декрет, яким позбавлено права голосування всіх неграмотних, яких є коло 73 відсотки (всього населення — 3,000,000). Заморожено також всю власність тих осіб, які стояли близько до скиненого прокомуністичного уряду Арбенца.

НОВА ВИДАВНИЧА АКЦІЯ УВАН і НТШ

Ню Йорк. — Черговим досягненням у нашому культурному житті є здобуття Українською Вільною Академією Наук та Науковим Товариством ім. Шевченка матеріяльних можливостей для видання української художньої та загальноосвітньої літератури. Це сталося завдяки ще одному доброзичливому чинові збоку Східньо-Европейського Фонду (президент, проф. Ф. Мозлі, директор Д. Манфорд), що асиґнував 60,000 долярів, на які НТШ і УВАН, створивши спільно Українську Видавничу Програму, зможуть видати вже в цьому році кілька книжок. Тепер вже закінчено підготовчу роботу Видавничої Комісії, що складається з керівництва згаданих наукових установ та представників Східньо-Европейського Фонду. Одержавши поради від багатьох консультантів і знавців літератури, при допомозі спеціяльних комісій, що працювали в цьому напрямку при УВАН і НТШ, Видавнича Комісія склала плян найближчих видань. Відповідно до одержаних коштів, що з них половину дістає НТШ, а половину УВАН, будуть видані: 1) твори українських підсовєтських письменників, заборонені або вилучені з ужитку на Україні большевицькою владою (наприклад, В. Підмогильного, Ю. Яновського), 2) твори українських письменників, що тепер перебувають на еміґрації (Т. Осьмачка, Е. Маланюк, У. Самчук та інші), 3) твори українських клясиків, що не перевидавались і є недоступними для українського читача, 4) мемуари українських діячів про видатніші події й явища українського життя (Є. Чикаленко), 5) праці загальноосвітнього характеру, як, наприклад, історія української літератури, історія України та ін., 6) переклади з англійської та інших мов, як наприклад, історія Америки та ін. Книжки для видання вибрані так, щоб задовольнити потреби й смаки масового читача, щоб змістом і формою відповідали належному культурному рівневі та щоб сприяли розвиткові української думки і літературної творчости, гноблених нині на українських землях. Видання цих книжок не спрямоване на одержання зиску, але від розпродажу виданих книжок залежатимуть дальші видавничі можливості цієї програми. Отже, розпочато важливу справу, успіх якої залежатиме від того, як поставиться до нього наше суспільство. Письменники, науковці і громадські діячі можуть допомогти цій справі своїми порадами, конструктивною критикою та творчою працею, а українське громадянство — своїм зацікавленням та розкуповуванням книжок.

Виставка українського народного мистецтва в Клівленді

Клівленк, Огайо. — 15 липня ц. р. відбудеться виставка українського народного мистецтва в Міському Жіночому Клюбі в приміщенні Bulkley Building. Ця виставка відбувається під протекторатом Меррік Гавзу та Комітету новоприбулих українців. В зв'язку з виставкою відбудеться цього ж дня між год. 4-ою і 5-ою чайне прийняття, на якому зустрінуться представники американського світу й новоприбулих українських імігрантів,

Комуністи на підступах до Ганої

Ганої, Індо-Китай. — Після перемоги в Дієн-Бієн-Фу, шість комуністичних дивізій підступили на 25 миль до Ганої, загрожуючи безпосередньо цьому важливому місту, що становить головний пункт постачання для французьких військ у тій країні. Французьке головне командування твердить, що три комуністичні дивізії, наступаючи на п'яти відступаючим французам, підступили під Ганої минулого вівтірка та розташувались на вузькому фронті на південь від міста. Три інші дивізії розташувались у приблизно такій же віддалі на північ від столиці, і ці сили тепер у кожній хвилині можуть почати наступ на Ганої з двох боків. Французьке командування інтенсивно приготовляється до оборони Ганої, розташовуючи навколо міста важку артилерію. Повідомлення про підступлення комуністичних дивізій під Ганої наспіло власне в тому часі, коли французька й індокитайська делеґації мали третє засідання в справі перемир'я, про яке недавно договорювались у Швайцарії французький та комуно-китайський прем'єри.

Заповідають поворот Молотова та інших міністрів до Женеви

Женева. — До цієї „міжнародної столиці" прибуло вчора чотири совєтські літаки, які привезли совєтський персонал, і з того робиться заключення, що в короткому часі повернеться сюди совєтський міністер закордонних справ Молотов. Дехто заповідає його приїзд уже сьогодні, а інші сподіються його в найближчий понеділок. У найближчих днях, найпізніше в понеділок, очікується тут теж повороту комуно-китайського прем'єра і міністра закордонних справ, як теж британський секретар закордонних справ Іден та французький прем'єр і міністер закордонних справ Пієр Мендес-Франс заповіли свій поворот до Женеви. З цього виходило б, що Женевська конференція в справі Індо-Китаю вже швидко закінчиться, успіхом або невдачею.

Трофим Лисенко тепер уже „фальшівник"

Москва. — Відомий совєтський учений, українець Трофим Лисенко, недавній ще „геніяльний" творець теорії спадковости, став нагло „фальшівником", а його теорія — „несуттєвою і есенціонально помилковою". Так твердить, очевидно за згодою нових володарів у Кремлі, давній — навпереміну то звеличник то суперник Лисенка, залежно від його становища в опінії Кремлю — проф. Н. В. Турбін, публікуючи відповідну статтю в Журналі Загальної Біології, що його видає совєтська Академія Наук. Проф. Турбін розправляється з Лисенковою „теорією формації родів при допомозі середовища", кажучи, що Лисенкові висновки були „виразно сфальшовані", а явища, які намагається вияснювати Лисенко, цілком вияснені теорією Дарвіна. Цьому „новому вітрові" у відношенні до Лисенка в Совєтах приділено багато уваги в американській пресі.

МОСКОВСЬКІ ДИКТАТОРИ ПРИМУШЕНІ ЧИСЛИТИСЯ З НЕСПОКІЙНИМ УКРАЇНСЬКИМ ЧИННИКОМ

Мюнхен (микос) — Післясталінське колективне керівництво в Кремлі щодалі виразніше виявляє ознаки ослаблення диктаторського режиму. В цьому сенсі загравання з неспокійним українським чинником свідчить про стремління бодай на якийсь час замінити концепцію провідного і найталановитішого „старшого брата", що до нього обов'язково ішли з поклоном і похвалами „молодші брати„, концепцією російсько-української дружби. Кремлівські диктатори хочуть залучити до відповідальности за московський комуністичний імперіялізм також сили потенційно сильніших народів. Разом з тим залучення цих сил до праці в середньоазійських республіках в ролі апаратчиків і звичайних піонерів-колонізаторів створює, з одного боку, безпечні відводні канали сконденсованої енерґії поневолених націй, а з другого боку витворює необхідну для кожної диктатури атмосферу постійного страху і непевности.

Останні числа московських газет, що приносять знімки кремлівських вельмож на 20 святкуванні Дня Повітряної Фльоти Совєтського Союзу 20 червня ц. р. в Тушино (під Москвою) та містять опис повітряної паради з нагоди цього свята, дають зрозуміти, що галас довкола 300-ліття Переяславської Ради був не тільки не випадковим, але закономірним фактом у реалізації цієї концепції. Справу з умиканням українського чинника до імперських і імперіялістичних інтересів трактують, як видно, як першочервогу партійну і совєтське завдання. Цікавим з цього погляду є те, що Хрущову і Маленкову доводиться іти шляхом, що його почав успішно здійснювати після смерти Сталіна Лаврентій П. Берія. Цей останній, як відомо, повів наступ на русифікаторські елементи в українських партійних і совєтських установах. Погодившись із деякими змінами, заініційованими Берією, зокрема з призначенням Кириченка секретарем компартії України, обидва кремлівські ревалізанти радо переліцитовують себе у вияві мнимих симпатій до українців. Дійшло до того, що на цю останню параду Хрущов одягнув вишиту українську сорочку — полуботківку. В такій же сорочині появився на трибуні і Кириченко. Дуже промовистим фактом є й те, що серед учасників показу досягнень совєтської повітряної фльоти і авіамоделізму знаходимо масу українських прізвищ. Наприклад, майстерність вищого пілотажу, поряд з летуном-росіянином Дрожжіним, демонстрував також українець А. Лавриненко. Серед жінок-пілотів є імена Колодяжної, Бґан, Дриґи ... Далі над Тушинським летовищем появилися машини, зроблені руками досвідчених і талановитих авіамоделістів М. Васильченка, П. Величківського і С. Малика ... Окремими ланками літаків керували пілоти Стеценко і Фокін ... Дев'ятьма реактивними літаками керував заслужений і досвідчений пілот Микола Шульженко... Висадження десанту, що було ніби найбільш хвилюючою і кольоритною частиною паради, проведено під керівництвом підполковника Трохименка ... і т. д. Варто відзначити, що ніяких інших імен, крім російських і українських, у звіті не подано. Заслуговує на увагу також і абетковий порядок подання імен кремлівських вождів, присутніх на параді, що його застосовано оце вдруге.

ДОЛЛЕС ДОРАДЖУЄ ОБЕРЕЖНІСТЬ В АКЦІЇ ПРОТИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ В О.Н.

СЕНАТОР НОВЛЕНД ДАЛЬШЕ ОБСТОЮЄ, ЩО НА ВИПАДОК ПРИЙНЯТТЯ ПЕЙПІНҐУ ДО О.Н. ЗДА ПОВИННІ ВИСТУПИТИ З ТІЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Вашингтон. Справа виступу З'єдинених Держав з Об'єднаних Націй на випадок, коли б до тієї організації був прийнятий червоний Китай, стає головною проблемою в американських конґресових і урядових колах. Негайно після того, як сенатор Новленд, лідер республіканської більшости в Сенаті, попередив, що він зрезиґнує з того посту на випадок прийняття Пейпінґу до ОН, щораз більше сенаторів і конґресменів, однаково республіканців, як і демократів, забирають у тій справі голос і в Конґресі помітно переважає думка, що З'єдинені Держави повинні використати всі свої впливи, щоб не допустити червоного Китаю до тієї міжнародної організації. Справа евентуального прийняття комуністичного Китаю до ОН закуалізувалася головно після недавньої конференції аґлійських і американських державних мужів у Вашинґтоні. У зв'язку з цими настроями, державний секретар Джан Фостер Доллес мав перестерегти приязно наставлених до уряду сенаторів, що передчасне зобов'язання країни виступити з Об'єдн. Націй не було б мудре. Порада Доллеса відноситься до акції очолюваної Новлендом групи сенаторів, щоб Конґрес окремою резолюцією наперед зобов'язав уряд до виступу з Об'єднаних Націй на випадок, якщо б до тієї організації був прийнятий червоний Китай. Теж між деякими сенаторами існує переконання, що виступ ЗДА з ОН означав би тільки добровільну передачу решти тієї організації в руки комуністів. Сенатор Новленд, виходило б, не відступає від свого гострого становища в цій справі. Вчора він мав конференцію з державним секретарем Доллесом, інформуючись, які леґальні заходи були б необхідні для виступу ЗДА з ОН. Після того він мав ще розмову з президентом Айзенгавером. Сам державний секретар висловився проти виступу ЗДА з ОН. Сен. Новленд плянує додати відповідну резолюцію в тій справі до бюджетової ухвали в справі Акту Взаємної Безпеки, яка тепер є на порядку нарад Конґресу. Резолюція була б тільки рекомендацією для уряду, хоч сам уряд не мусів би нею в'язатись.

Чеські комуністи хочуть торгувати схопленими американцями

Берану, Німеччина. — Німецька прикордонна поліція повідомила, що чеська комуністична влада запропонувала виміну сімох схоплених ними американських вояків за трьох чехів, що втекли минулого тижня. Чеська прикордонна поліція схопила американців, — шістьох вояків і одного капітана, усіх на відпустці, коли вони, оглядаючи околицю, підійшли на близьку віддаль до кордону. Американські військові власті повідомили, що їм нічого не відомо про того роду комуно-чеську пропозицію, але командант німецької прикордонної поліції твердить, що він мав уже одну зустріч з чехами в цій справі і що „американські власті сказали йому не робити жадних обіцянок". Одного із своїх втікачів обвинувачують чехи в скритовбивстві. Раніше американські військові власті в Гайдельберґу повідомили про „сильний натиск" на звільнення схоплених американців, ідентичности яких досі не виявлено.

Маршал Мільх, заступник Ґерінґа, звільнений з в'язниці

Ляндсберґ, Німеччина. — Полевий маршал Ергард Мільх, що був заступником Германа Ґерінґа в командуванні націстичною німецькою авіяцією за часів Гітлера, вийшов учора з місцевої в'язниці для воєнних злочинців. Мільх має 62 роки і був засуджений на досмертне ув'язнення за експлуатацію невольничої праці під час війни. В 1951 році американський високий комісар Джан Дж. МекКлой замінив йому цю кару на 15 років ув'язнення, а тепер його звільнено, беручи під увагу його добру поведінку. — Мільх вернувся до своєї місцевости Ратінґен і там зголосився по пенсію, яка прислуговує бувшим старшинам німецької армії. При цій нагоді пригадується, що Мільх є сином жидівського фармацевта і був одиноким офіцером жидівського походження, який займав один з найвищих постів у гітлерівській воєнній машині.

В СВІТІ

● **Великі військові вправи** в англійському Каналі відбудуть в днях 16—25 липня об'єднані морські й повітряні сили З'єдинених Держав, Британії, Франції, Норвеґії та Бельґії. В маневрах візьме участь коло 20 нищильників, велика кількість менших військових і торговельних кораблів, підводні човни та авіяція.

● **Новопризначений** японський шеф штабу ген. Кеізо Гаяші приїде в серпні до З'єдинених Держав, щоб познайомитись з американськими військовими інстанціями. Тим часом американські інструктори вже почали вишкіл перших японських пілотів для турболітаків.

● **За ознаку** „пасивного спротиву" комуністичній владі Чехословаччини вважає секретар словацької комуністичної партії ту обставину, що невихід до праці словацьких і чеських вуглекопів збільшився в останньому часі до 20 відсотків. Терористичні погрози вуглекопам надрукував комуністичний орган „Руде Право".

● **Більше, ніж половина** з усіх 550,000,000 дітей у світі не дістає жадного виховання — заявив американець д-р Л. Ївенс, генеральний директор ЮНЕСКО, промовляючи на відкритті міжнародної конференції в справі публічного виховання.

● **Іранські урядові** й публічні кола занепокоєні проволокою в іривнсько-британських переговорах і справі відновлення продукції нафти. Проте, в поінформованих колах уважають, що це занепокоєння подиктоване радше внутрішніми відносинами в країні, ніж будь-якими серйознішими трудноцами в переговорах.

● **Тимотей, патріярх** греко-православної громади в Йорданії, вислав офіціяльний протест до комісії ОН у справі нагляду над перемир'ям, обвинувачуючи ізраїльців, що вони минулого тижня обстрілювали гарматами та автоматичною зброєю Божий Гріб та інші святі місця в Єрусалимі.

● **Усі з пошаною встали** зі своїх місць, коли до судової залі в Айр, Шкотія, ввійшов поважно суддя і сів на своє репрезентаційне місце. Але тоді, коли всі на залі збирались знову сісти, суддя нагло підскочив, а судовий кіт з голосним протестом, залишив призначене для судді місце, на якому він тимчасом дрімав. Подія ця удостоїлася окремої згадки в світовій пресі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТВЕРДЕ СЛОВО, АЛЕ СПРАВЕДЛИВЕ

Останніми тижнями американська преса була сенсаційною не тільки з приводу спору між сенатором МекКарті та Армією, але теж з причини звільнення проф. Дж. Роберта Оппенгаймера з праці, зв'язаної з продукцією та використовуванням атомової енергії. Йому теж заборонено доступ до урядових атомових таємниць. Хоч це різні справи, проте в їх основі лежить один і той самий страх перед комуністичною інфільтрацією, саботажами та шпигунством на користь Кремлю. Якось так склалося, що ті газети, які безпощадно критикували сенатора МекКарті, брали одночасно в беззастережну оборону професора Оппенгаймера. Правда, Оппенгаймер заслуговував на певний привілей хоч би тому, що йому приписують найбільші заслуги в продукції атомової бомби і приспішенні покінчення другої світової війни. Проте дивує нас, чому саме ті, кого обвинувачують навіть у зв'язках з комуністами-шпигунами, завжди мають повно оборонців — в пресі, через радіо, чи на іншому форумі. Аджеж „фашисти" чи „нацисти" такого привілею в Америці ніколи не мали! Обвинувачували ж цілком невинних людей у фашизмі та нацизмі, а не було кому на них обізватись.

Не розуміємо теж такої поведінки, яка міряє льояльність і патріотизм сірої людини одною міркою, а вченого другою. Простий розум казав би вимагати від інтеліґентної людини, якій довірено найбільші державні таємниці, щоб вона стереглася та оминала знайомств з особами, які є ворогами Америки та готові її кожної хвилини зрадити. Того всього в Оппенгаймера не було. Він продовжував знайомства з комуністами, був з ними в дружніх стосунках, і навіть не подавав довгий час до відома влади ту особу, яка намовляла його передати атомові секрети Совєтам. Як можна в таких обставинах обороняти Оппенгаймера та брати його за „мученика", що терпить за „свободу слова і науки"! Тому, що так було, добре сталося, що був відклик Оппенгаймера від рішення спеціяльної дослідної комісії, яка вирішила справу в його некористь, себто двома голосами проти одного.

Головна Комісія Атомової Енерґії, яка розглядала відклик, складалася вже з п'яти членів. За неґативним рішенням було 4 голоси, а проти 1. Таким чином на 8 визначних осіб, які розглядали справу Оппенгаймера в двох інстанціях, 6 було проти нього. Найважливіше в другім рішенні є те, що тут не робив ніхто з Оппенгаймера „мученика". Отже не заважувало те, чи він мав сумніви в справі виробу водневої бомби і чи зволікав з її продукцією. Він тут помилявся, але це йому за зле не брано, бо помилятись можна. Не квестіоновано також його льояльности, хоч один з членів комісії таки назвав його „нельояльним". Заважило, одначе, його приятелювання з комуністами, а зокрема його фальшиві зізнання та викрути, що вже самі собою не свідчили добре про характер такої людини, яку держава наділила найбільшим довір'ям. Заважило те, що Оппенгаймер не придержувався приписів безпеки, а ці приписи видано тільки тому, щоб забезпечити країну перед комуністичними шпигунами та саботажами. Оппенгаймер повинен був знати, що їх не було б, коли б не було комуністичної загрози. Очевидно, він це знав, але поводився інакше.

Як же ж в таких обставинах можна виправдувати Оппенгаймера? Проте є багато таких, що його виправдували і ще далі виправдують, а між тими, що так поступають є 26 професорів Принстонського Університету (включно з Албертом Айнштайном). Оппенгаймер є в цьому університеті директором Інституту для заавансованих студій. Вчені цього Інституту видали зараз по рішенні Комісії Атомової Енерґії заяву про те, що Оппенгаймер є „льояльний" та „патріот" і що рішення Комісії не впливає в нічому на їхнє довір'я до Оппенгаймера. Вони навіть почувають себе ще й „гордими", що можуть це „публічно висказати". Це так поступають „вчені" у відношенні до рішення, яке видали по довгих і дуже скрупулятних доходженнях особи, яким ніхто не закидає ні злої волі, ні упередження до Оппенгаймера. Усі признають, що вони керувалися при рішенні тільки державними вимогами щодо безпеки країни, а тут уже немає сумніву, що Оппенгаймер їх знехтував. Чим же ж тут „гордитись", та ще вченим?

П. Василенко

Неправда про американську дійсність

Сучасна совєтська антиамериканська п р о п а ґанда всякими способами намагається ширити брехливі відомості про ЗДА серед свого населення. Але підсовєтські люди добре знають справжню ціну цієї брехливої пропаґанди і не вірять їй.

Особливо Україна ставиться з великим недовір'ям до совєтських брехень. Для боротьби з проамериканськими настроями серед українців Москва вдалася до такого трюку: видала в Києві книжку під заголовком „Двісті свідків". Оповідання про Америку. У цій книжці у формі листів українських еміґрантів до своїх рідних розповідається фантастичні небилиці про Америку та про життя українців в Америці. Завдання цієї фальшивки подвійне: з одного боку, псевдодокументальною формою листів „очевидців" створити враження серед українських читачів, що це „документальні" „свідчення" і тому вони заслуговують на повне довір'я. З другого боку, большевики намагаються цим збірником фальшивок викликати серед американської публіки вороже ставлення до українських еміґрантів за їх несамовиті брехні про Америку.

Чого тільки тут не написано, яких жахів тут тільки не перераховано! Один „свідок" оповідає про страшне безробіття, про голодних людей, що живляться покидьками. Другий пише про те, що вночі страшно ходити по Ню Йорку, бо, мовляв, на кожному кроці людину „підстерігає смерть від рук грабіжників". Третій пише, що за двадцять три роки життя в Америці американська „демократія" зробила його старим. Четвертий пише, що він заробляв на тиждень по 15-20 долярів, тоді, як пара взуття коштувала 20 долярів, погана одежа — 50 долярів, обід — 2 доляри і т. д. Всі ці так звані „свідчення" намагалися показати, що ЗДА — це каторга для українців, а також і для широких мас місцевого населення.

Всі ці „свідчення" — це така нахабна брехня, що трудно собі навіть уявити щось подібне! Факти з життя української еміґрації рішуче спростовують цю нечувану брехню совєтської пропаґанди.

Українці, що приїхали до ЗДА 20 років тому, мають свої власні будинки, авта, підприємства. Ось тисячі нових іміґрантів, що втекли з совєтського „раю" в капіталістичне „пекло". Приїхали вони до Америки п'ять років тому без пенса за душею, працювали на таких роботах, що найменше оплачувалися. А тепер більша частина цих іміґрантів мають свої власні добре встатковані будинки з усіма вигодами, мають і телевізійні апарати, і пральні машини, і повні шафи всякого убрання. Багато з них мають також свої власні авта.

І коли волиняк Василь Трач, що колись жив в Америці, а тепер насолоджується життям в совєтському „раю", пише, що він, живучи в Ню Йорку „боявся голодної смерти та смерти від ґрабіжників", то це „свідчення" його викликане вже справжнім смертельним жахом, який не покидає Василя Трача з того часу, як він опинився в СССР. Так, він, цей Василь Трач і всі ці імпровізовані двісті „свідків" відчувають страх голодової смерти і страх перед неминучим арештом та засланням у табори примусової каторжної праці. З цього страху можна все написати, так само як цей же несвітський страх і жах перед большевицькими тортурами викликає у підсовєтських людей які завгодно „свідчення" і наклепи на себе й інших.

Совєтські громадяни добре знають ціну цих „свідчень" і вимушених наклепів. Після останньої війни, коли совєтські громадяни віч-на-віч зустрілися з так званим „буржуазним світом", вони переконалися в брехливості совєтської пропаґанди, що малювала жахи капіталістичного життя. І тепер ніякі фальшиві „свідчення" нікого не зможуть переконати в правдивості тих нечуваних брехливих наклепів на ЗДА — країну, де є найвищий життьовий стандарт і де є справжня демократія і справжня свобода, основа людського щастя.

Микола Кокольський

Питання характеру наших репрезентаційних імпрез

Сьогорічний ювілейний фестиваль Українського Народного Союзу дав притоку порушити питання характеру наших репрезентаційних імпрез. В „Свободі" з дня 11-го червня ц. р. п. І. Кедрин стверджує, що фестиваль „велика українська репрезентаційна імпреза перейшла з повним успіхом, виконала призначену їй місію однаково на українському, як американському пропаґандивному терені і залишила найкраще враження". Рівночасно автор підкреслює народно-побутовий характер імпрези та ставить питання, чи належить залишити його й на майбутнє, як єдину мистецьку форму і єдиний пропаґандивний засіб українства, чи влучити сюди й твори „цілком модерного, новочасного напрямку".

Проблема, яку порушує п. І. Кедрин, досить складна і покищо можемо пробувати розв'язати її в теорії. Бо скажім собі правду в очі: практика життя і теорія не завжди йдуть впарі, зокрема в наших складних тутешніх умовинах. Стаття говорить про характер репрезентаційних імпрез, маючи на увазі ювілейний фестиваль. А як же інші імпрези? Котрі з них належить уважати репрезентаційними і що рішає про це, місцевість, заля, виконавці, публіка, програма, чи врешті інституція, що дану імпрезу влаштовує? По правді, немає певного критерію, який визначав би репрезентаційність даної імпрези. На нашу думку, кожна імпреза, доступна для ширшої публіки, це свого роду репрезентація української культури, і тому не можна дивитися на неї крізь пальці, а таки треба поставити її на певній висоті, відповідно до місцевих можливостей.

Питання характеру імпрез ми не ставимо у формі дилеми чи — чи: чи має він бути давній — побутовий, чи новочасний модерний. Для нас має високу ціну і народний примітив і н а й м о д ерніша композиція. Бо народна пісня — це те джерело, з якого випливає вся українська музична творчість давня чи нова. Бо, зрештою, коли б тієї пісні не було, не було б і модерної української музики з її своєрідним чаром. Факт, що наші імпрези мають переважно народно-побутовий характер, має свої поважні причини. Перша з них психологічної натури: українська народна музика — це не штучне жонґлювання тонами й акордами, не напушена буфонада, а безпосередній, щирий і прямий вислів почувань людської душі. Тому вона промовляє так сильної не тільки до нас, але й до чужинців. Самозрозуміло, що вона впливає незвичайно сильно й на нашу композиційну творчість, просто заворожує її. Але чи тільки нашу? Адже відгомін української пісні чуємо і не в одного чужинця, от хоч би й Ліста. Ясна річ, що ця наша народна музика, чи композиції з її характером, будуть мати і на майбутнє цей просто маґічний вплив на українську людину.

Очевидно, що було б нерозумно засклепитися єдино в того роду музичнім мистецтві й не звертати уваги на його розвиток, на нові його форми. І тому треба нам поважно застановитися над поширенням музичних програм наших виступів і на ці нові форми. А це справа в наших умовинах не легка, в чималій мірі таки з нашої вини. На начальному місці нашого громадського життя ми поставили пропаґанду в формі відзначення різних річниць, і туди спрямована вся наша енерґія. Співацьким мистецтвом ми інтересуємося настільки, наскільки воно входить у програми цих відзначень. Поза тим концертові залі світять пусткою навіть на виступах наших непересічної міри мистців. А тим часом співацьке мистецтво — то ніжна квітка, якою треба постійно дбайливо опікуватися, плекати, розвивати й проводити на нові мистецькі шляхи. Засоби до цього — то не спорадичні виступи на різних маніфестаціях, а стилеві концерти, контести хорів і збірні виступи. І в тому напрямі належить повести нашу працю над співацьким мистецтвом.

Є тут ще одна перешкода, яка також відіграє певну ролю ,а саме трудність роздобути нові музичні твори. В продажу їх майже немає, бо українські композитори не всилі видати їх друком. І лежать прекрасні мистецькі речі в течках авторів, недоступні для нас, як розквітлі квітя в темній кімнаті. Яка велика втрата не тільки для автора, але й для нас, втрата нагоди пережити хвилини шляхетної насолоди, яку дає нам справжнє мистецтво, А яка це втрата, знаю з досвіду. Один з наших високоцінених композиторів має готові три опери (так, українські опери!) і цілу низку композицій нового стилю! А скільки недоступної для нас краси криється ще в готових творах інших наших композиторів!

Та цю трудність поконати легше. Трохи напруги з нашої сторони, і друкарська машина зробить свою роботу. Куди важче побороти нам самих себе, змусити себе до переоцінки суспільних вартостей і зрозуміти, що найкращою пропаґандою українського імени є сама краса невмирущого українського мистецтва.

Конґрес для середземноморських студій

Конґрес цей, другий з ряду, влаштований Центром середземноморської с п і в праці („Centro per la cooperazione mediterranea") для взаємної співпраці країн, що лежать на узбережжях С е р е д земного моря, відбувався в Палермо (Італія) між 27-31 травня ц. р. Тому, що новойменований почесний доктор Українського Вільного Університету князь Джіянфранко Альята, як президент Середземноморської Академії, бере дуже активну участь в організації цих конґресів, призначив він як представників очолюваної ним Академії на цей Конґрес — д-ра Маніно, професора Римського університету і ректора Українського Вільного Університету в Мюнхені, професора д-ра І. Мірчука. Тут треба підкреслити, що проф. І. Мірчук вже від деякого часу є членом Середземноморської Академії, і тому міг бути її делеґатом на цьому Конґресі.

В Конґресі взяли участь не тільки представники Італії, Еспанії, Франції, Греції і Туреччини, але також делеґати Єгипту, Йорданії, Іраку, Лібанону, Лібії, Сирії, Сан Маріно, Ізраїлю і Ордену Мальтійських Лицарів, — а в формі обсерваторів виступали на Конґресі заступники таких держав, як З'єдинені Держави Америки, Велика Британія, Німеччина, Австрія, Пакістан, Савд-Арабія та інші. Поруч того були ще присутні члени різних інститутів, академій і наукових установ, що цікавляться цією проблематикою: Орієнтальний Університетський Інститут в Неаполі, Папський Інститут для орієнтальних студій в Римі, Інститут для студій міжнародної політики в Медіолані і т. д. Зійшлася там дуже різноманітна публіка, з різними заінтересованнями — культурними, економічними, політичним — щоб передискутувати питання, які охоплюють більш-менш усі середземноморські країни. Виключені з Конґресу, навіть в характері обсерваторів, усі держави, що стоять під впливом Совєтського Союзу, так зв. сателіти, і так само — Югославія, мабуть, з огляду на домінантну ролю Італії в цій імпреаі. Додати можна, що слов'янський світ не був цілковито там репрезентований, а одиноким його представником був проф. Мірчук, якого на цьому з'їзді інтересували два питання, а саме — приналежність Чорного моря до середземноморської сфери, а далі справа заснування Середземноморського Університету. Перший пункт був настільки важливий, що в усіх нарадах Чорне море стояло цілковито поза дужками, і нікому навіть на думку не прийшло звернути увагу на факт, що Чорне море під різними аспектами є тільки частиною, і то органічною частиною цього великого комплексу, ім'я якому Середземне море. Проф. Мірчук у своєму рефераті виразно підкреслив взаємини, головно культурні, економічні, а також, хоча в меншому маштабі, і політичні, які існували протягом історії між чорноморськими та середземноморськими країнами. Україна за весь час свого сяк-так свобідного існування, ґравітувала на південь, до Чорного моря, щоб цим шляхом увійти в безпосередній контакт із західньою культурою, яка будувалася майже цілковито на елементах грецьких, римсько-італійських і також ісламсько-арабських. Саме в Монреале, коло Палермо, можна оглядати чудовий взірець мавританських впливів на европейське мистецтво, а саме — церкву і Хресну дорогу у монастирі бенедиктинів. Тематика Чорного моря, як органічної частини середземноморського світу, і цим самим співтворця загальноевропейської культури, була в поширеному вигляді предметом доповіді проф. І. Мірчука у Середземноморській академії в Римі, де він використав для цієї цілі історичний матеріял, зібраний д-ром В. Федорончуком.

Другим питанням, що дискутувалося дуже живо в культурній секції, було питання створення Середземноморського Університету, якому проф. Мірчук, як член культурної секції, присвятив окрему увагу. Цей університет не може бути високою школою — „альма матер" у звичайному розумінні цього слова; його тематика мусить бути обмежена тільки до певного комплексу питань, яким, одначе, і професори, і студенти мусять присвятити куди більше часу. В цьому університеті не буде, наприклад, медичного факультету, який мав би виховувати лікарів, бо це не його діло. Але з обсягу медицини можуть існувати деякі ділянки, які повинні бути розроблені дуже детально, як, наприклад, поява пошесних недуг, специфічних для цього простору, та боротьба із ними, вплив підсоння, чи моря на стан здоров'я населення і т. п. І в обсягу культури мусить бути теж зроблена специфікація з підкресленням деяких галузей, характеристичних тільки для цих країн. Говорилося на засіданнях цієї культурної секції також про мистецькі виставки, наприклад, — сицилійської мозаїки, чудові зразки якої зберігаються в королівськім палаці в Палермо у т. зв. Палатинській Каплиці. При цій нагоді український представник міг звернути увагу присутнім, що українська інтелектуальна еміґрація стояла перед подібною дилемою, коли прийшлося їй на чужому терені творити наукові заклади. І так Український Університет, що постав у Празі, не мав лікарського відділу; не тільки тому, що на такий люксус бракувало фондів, але в першу чергу з принципових міркувань, бо в Празі існували вже два університети — чеський та німецький, де українська молодь могла здобути собі фахове знання. Натомість т. зв. україністика стояла на дуже високому рівні, так, що, наприклад, в нашому університеті під час його перебування в Мюнхені в рр. 1947-48 українську філологію викладало аж вісім доцентів. Як бачимо, ґрандіозна, як на наші умовини, обсада одного, але для нас дуже важливого фаху. Тут проф. Мірчук мав нагоду в своїй доповіді відзначити діяльність не тільки УВУ, але також і УТГІ, УВАН і НТШ.

Вартість участи в міжнародних конґресах лежить головно не у науковій ділянці (хоча виміна думок на різні спірні питання дуже цінна), але в особистому контакті із провідними представниками науки, зустріч з якими у нормальних умовинах, навіть з чисто фізичних мотивів, майже неможлива. Тут під науковою вивіскою можна робити національну роботу. Бо коли наш представник сидів на одному прийнятті коло високого урядовця італійського міністерства закордонних справ, а іншого дня під час вечері — коло делеґата французького міністерства закордонних справ, то він мав нагоду протягом довшого часу (такі прийняття тривають іноді по дві-три години) виложити тим добродіям у популярний спосіб основні пункти української проблематики. Саме в цих можливостях лежить велика вага Українського Університету, який має свій специфічний характер, бо в теперішній момент кладе він головну вагу на дослідчі студії, а не на педагогічну діяльність, і репрезентує — чи повинен репрезентувати - український нарід на науковому полі перед такими представниками, до яких іншим шляхом доступу немає. На жаль, українське громадянство не має великого зрозуміння для цієї дуже важливої ролі наших наукових установ, і при розподілі національних фондів або взагалі не узглядиються їх, або заспокоюються їхні мінімальні потреби символічними датками.

М. М.

Б. Ржепецький

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЛИСТИ

III. Гаваї

(6)

Відбуваються не менш засадничі зміни й в соціяльнім складі всіх тих національностей. Раніше, напр., діти фармерів або плянтаційних робітників — а таких була переважна більшість мешканців — залишалися „на селі" й працювали в „батьківськім фаху". Тепер освіта відкриває нові, однакові для всіх можливості праці — чи то в бюрах, чи в фабриках, чи в торгівлі і т. д. Молоде покоління залишає село, де батьки їх мусіли працювати „по контракту", й „втікає до міста", відривається від „старої громади", щоб ввійти в нову спільноту... В зв'язку з цим питання рільничих робітників і дальшого розвитку рільництва на островах набирає знов великого значення.

* *

Не всі народи, що мешкають на Гаваях, переходили й переходять процес „змішування рас" однаково. Найбільшу щодо цього відпорність свого часу виявили японці. З огляду на свою кількість, японці подекуди рахували себе за „співгосподарів" Гаваїв. З другого боку, японський уряд не залишав своїх іміґрантів на островах без постійної опіки й завжди інтервеніював, коли поставали якісь непорозуміння на економічним ґрунті з плянтаторами або коли впроваджували якібудь обмеження супроти японської іміґрації.

Відіграв в тім ролю й чисто політичний чинник. Японія вважала себе за потугу, якій належиться рішальне місце на Пацифіку, — і до найменших непорозумінь на Гаваях, що були під фактичною опікою ЗДА до часу анексії, прив'язувала виїмкову увагу. Наприклад, в 1893 році, коли на Гаваях відбувся „переворот" і постала республіка, японський уряд послав кружляка... для захисту своїх громадян... Кружляком командував тоді ще молодий капітан Того, — той самий, що десять років пізніше командував японською фльотою, яка знищила під Цусімою російську фльоту, поклавши на кілька десятків років кінець російській експансії на Пацифіку.

Дещо пізніше, коли гавайський уряд відмовився прийняти транспорт 1174 японських іміґрантів, Японія знов вислала кружляка, що примусило гавайський уряд звернутися до ЗДА з просьбою про захист. Без сумніву, Японія вважала свою іміґрацію на Гаваях, за „найкращий засіб підважити американські впливи на Пацифіку".

В тих умовинах японські іміґранти не виявляли великої охоти „входити в життя" нової батьківщини й зривати зі старою, не прагнули стати справжніми громадянами на цій землі. Вони воліли залишитися чужинцями, до того ж вороже або з резервою настороженими, і наполегливо розбудовувати своє окреме національне життя. Ніщо їм не перешкоджало в тому. Перед другою світовою війною японська громада мала 175 шкіл з 700 вчителями — переважно з Японії; в тих школах вчилися біля 80% дітей. Шинтоїстська релігія, яка обожествляла японського імператора, була теж важливим чинником в тодішніх японських настроях на Гаваях... Постають філії японських торговельних домів, росте імпорт японських товарів, за 120,000 дол. будують кіно для висвітлювання японських фільмів, — здавалося, що протиамериканські настрої панують серед японців в Гаваях.

Все це не могло не викликати зросту протияпонських настроїв в гавайськім—і американськім, додамо — громадянстві. Ті настрої доходять до вершка після несподіваного нападу Японії на Перл-Гарбор в 1941 році, передмістя Гонолюлю. Публічна опінія хотіла бачити в кожнім японці потенціяльного ворога, учасника „п'ятої колони"...

Але, як це не раз буває в житті — історія справила... несподіванку... Сталося інакше...

Нехай тут скажуть своє слово історики — Р. Кьокендалл й А. Г. Дей: „Уділ гавайських японців у війні є найкращим арґументом перемоги американських демократичних ідеалів. Комісія Конґресу, що досліджувала в 1946 р. справу признання Гаваям прав стейту, ствердила, що мешканці Гаваїв „не доконали жадного акту саботажу перед, під час або після нападу на Перл Гарбор". Спочатку не довіряючи японцям, не покликали їх до військової служби, — дещо пізніше створили малий добровольчий відділ для допоміжних праць. А коли в 1943 р. проголосили набір до війська 1500 добровільців, то протягом місяця зголосилося 9507 молодих японців. Вилися американські жовніри японського походження (їх називають — нізеї) й при Монте-Кассіно, де була смертельна зустріч всіх народів світу...

Головним наслідком останньої війни для гавайських японців було те, що „війна витягнула їх з відокремлення, в якому вони перебували, і спрямувала до сильнішого уділу в усіх галузях громадсько-політичного життя острівної спільноти".

„Несподіванкою", яку зробила історія, був — кінець японської ізоляції й тісніше злиття їх з багатонаціональним морем народів, що мешкають на Гаваях...

Це, безсумнівно, приспішить працю в „котлі, де змішуються раси", — а мішанина та відбувається перманентно...

5. Українці на Гаваях

Трудно знайти тепер на світі закутину, замешкалу іміґрантами, щоб не було там українців.

Закинула доля українців і на Гаваї...

Можемо з певністю твердити, що в числі „росіян", що їх спроваджено перед першою світовою війною на Гаваї, були й українці, бо ж лише білоруси й українці становили поза жидами еміґраційний контингент з передвоєнної Росії.

Про іміґрацію на Гаваї українців з Галичини подав цікаві відомості д-р Г. Скегар з Голлівуду в місячнику „Ми і світ", записані ним у 1940 році зі слів одного з тодішніх іміґрантів Дмитра Пухальського. Подаємо за д-ром Скегаром:

„Ранньою весною 1897 р. приїхала доволі чисельна громада українців з Галичини до Бремену. Там зустрів їх аґент товариства „Північно-німецький Льойд", Ф. Міллер і перемовив їхати на Гаваї... на контракт: кожний зобов'язаний повних три роки працювати на плянтаціях цукрової тростини, одержуючи за це 18 долярів місячно; хто зірве контракт, мусітиме заплатити певну суму грошей. Люди порадилися між собою та й підписали контракт... Пересіли на вантажний вітрильник, непристосований до перевозу людей. Плили від березня до липня... харчували гірше псів... ходили на скаргу до капітана, але він сказав: „Кому не подобається, хай скаче в воду". Хто цією відповіддю не вдовольнявся, тому ще дали 10 мотузків; приводили до капітана, а він ще двічі вдаряв по лиці, кричучи: „Ось, маєш сніданя!"...

... Як побачили наші жінки родовитих гавайців, то заплакали всі в один голос... перелякались, що й ми так почорніємо на цих островах...

..., Справжніми володарями островів довго ще були власники плянтацій; і в їхню неволю попали наші переселенці.

На працю розкинули по різних островах. Працювали по 14 годин денно. Жили в компанійних хатах і купували собі самі поживу, або харчувалися за 9 долярів на місяць у портуґальців. Хто мав діти, той просто не міг вижити...

АМЕРИКАНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ В ДІЇ

„Ми — нація багатьох народностей, багатьох рас, багатьох релігій, міцно пов'язаних між собою узами свободи та рівности".

Ґрінсборо, Північна Кароляйна, завоювало собі місце в історії нашої країни, як перша з південних громад, що почала шукати способів та можливостей переведення в життя історичного рішення Найвищого Суду про неконституційність расової сеґреґації в народних школах. Відразу, за два дні після винесення постанови, шкільне управління в Ґрісборо прийняло постанову з наказом суперінтендентові шкіл виробити плян, за яким неґрські та білі діти в найближчому шкільному році могли б учитися разом, а не в окремих школах, як було дотепер. Голосування дало такі наслідки: 6—1. Один член шкільної комісії, який голосував проти нового порядку, пояснив, що він принципово не проти революції, але вважає цю акцію за передчасну.

Виносячи постанову про неконституційність расової сеґреґації, Найвищий Суд визнавав, що перехід від сеґреґаційної до несеґреґаційної системи освіти потребуватиме багато змін у сімнадцятьох південних стейтах, які вимагали сеґреґації, і кількох таких, що дозволяли її.

Запровадження в життя нового порядку відкладено до осени, коли можна буде зібрати всі арґументи в зв'язку з льокальними проблемами та умовами.

Розпочавши негайне вивчення способів застосування великих принципів, шкільне управління Ґрінсборо розуміло, що воно правитиме за приклад, який багато інших громад буде наслідувати. І хоч подекуди на Півдні підіймаються голоси проти епохального рішення Найвищого Суду, є надія, що тисячі інших шкільних управлінь по всьому Півдневі розв'яжуть свої проблеми скасування расової сеґреґації в дусі того прикладу, що його показало маленьке місто Ґрінсборо в Північній Кароляйні.

Розпочались підготовчі роботи над організацією міжрелігійного центру в 200-акровому таборі Брандейського університету в Волтгеймі, Масачузет. В таборі мають бути три окремих каплиці — католицька, жидівська і протестантська. Збудовані вони будуть в різних стилях, відповідно до доктринальних різниць поміж цими трьома найпоширенішими релігіями. Крім того, біля них буде велика площа на спільні для всіх віровизнань свята.

За жидівську каплицю бере на себе відповідальність фундація Гіллеля, за католицьку — Клюб Ньюмана, а за протестантську — Студентська Християнська Асоціяція.

У Брандейському університеті студіює молодь різних віровизнань. Заснований він шість років тому на кошти американців жидівського віровизнання. На першому курсі навчається 107 хлопців і дівчат. В минулому академічному році 867 студентів записано до університетських каледжів і 40 до його підготовчих шкіл.

Найвищий Суд З'єдинених Держав ухвалив недавно дуже важливе рішення відносно громадянських прав американських мехіканців. Цим рішенням скасовано вирок Пітові Гернандесові за вбивство, на тій підставі, що повіт Джексон, де відбувався суд, порушив Конституцію оголосивши Гернандеся, мехіканця з походження, з м. Една, Тексас, поза законом. Протизаконна практика судової системи, говориться в постанові Суду, відмовила Гернандесові в його правах за Чотирнадцятою Поправкою до Конституції яка забороняє стейтам відмовляти комусь в рівних правах. Повітові Джексон запропоновано виробити нову систему судівництва, яка б не виключала американських мехіканців і призначити новий суд над Гернандесом.

Постанова Суду в цьому випадку засуджує і визнає незаконно таку форму дискримінації в тих повітах, де не визнається прав американських мехіканців на рівну охорону перед законом. Вона також заперечує думку, що Чотирнадцята Поправка стосується тільки неґрів та білих. „Рівні права" означають також рівну охорону для всіх абсолютно, без жадних винятків.

(Загальна Рада)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

В пам'ять о. І. Лехицького, члена 204 Від. УНСоюзу

Хочу згадати про о. Івана Лехицького, що помер 28 березня ц. р. в Филаделфії, а похований в Ню Йорку, та який був заслуженим українським громадянином, добрим священиком Української Православної Церкви і членом 204 відділу УНСоюзу.

о. Іван Лехицький

Іван Лехицький народився 20 червня 1897 р. у Фредрополі коло Перемишля. Тут він кінчав народню школу й гімназію, але матуру здавав уже як вояк австрійської армії, бо світова війна перервала йому студії. В австрійській армії добився ступня хорунжого. Коли валилася австрійська імперія й на її руїнах відроджувалися нації, між ними й українська, Іван Лехицький із своїм братом організують в своїх околицях українське військо. Брат Михайло попався полякам у руки й від ляцьких побоїв помер. Іван пересидів 9 місяців у таборі полонених у Тухолі. У рядах УГА перейшов Покійний на Велику Україну, де ділив її долю й недолю до останку. По невдалих визвольних змаганнях українського народу вернувся до Галичини, до Львова, де студіював на Українському Вільному Університеті. Польські переслідування й терор заставили Покійного та його дружину, Марію з Горських, виїхати до Америки, в 1924 році. Тут доводилося їм спільно переживати всі гаразди нових іміґрантів. Тут Покійний рішився стати священиком Української Правосл. Церкви. Обслуговував він різні парафії, а останньою була парафія в Мілвіл, Н. Дж.

Мені довелося пізнати, кришталевий характер і рідку доброту Покійного, коли жив він з дружиною впродовж кількох років в Ню Йорку. Пані Лехицька була довголітньою головою Головної Управи Українського Золотого Хреста. Тому я дуже часто бувала в її гостинному домі. Пригадую, як Покійний старався заохочувати нас до праці й видержливости під час війни, коли було так багато перешкод у нашому організаційному житті. Він не тільки не нарікав на свою дружину за її громадську працю, але ще сам заохочував до ще більшої праці. Мовляв, організація й народна справа більше її потребують, ніж його хата. Часто подивляла я Покійного за те, що завжди добачував у людині тільки добрі сторони й про кожного міг щось добре сказати. Був спокійної вдачі, дуже релігійний, щиро відданий Богові, Церкві й парафії. Ділом доказував свою любов до України, на бідній землі в рядах української армії, а тут в рядах патріотичних організацій. Був великим і щирим симпатиком та приятелем ОДВУ і УЗХ, був теж членом комбатантів.

Павлина Різник

Фініксвілл, Па.

Доповідь о. сенатора Р. Лободича.

Заходами Союзу Українських Купців і Промисловців у Филаделфії відбулась у понеділок, 28 червня ц. р. в приміщенні Веслярського Клюбу доповідь колишнього сенатора, отця крилошанина Романа Лободича на тему: „Роля українського духовенства в економічному відродженні Галицької України".

Прелеґент, який уже давніше в своїй політичній і громадській діяльності цікавився головно господарськими справами, дав повний перегляд того великого вкладу, який доконало українське духовенство в ділянці економічного розвою від часу відродження до останнього часу. Точні дати, цифри, прізвища дають цій доповіді характер наукової праці, а широко обґрунтовані й розумні думки прелеґента важливі для господарського життя і сьогодні. Варто цю доповідь нашого визначного священика-громадянина видрукувати, бо вона дає образ муравлиної праці в одній важливій ділянці нашого відродження. Час, коли вся українська суспільність складалась — за злобною поговіркою — „з хлопа і попа", вимагав від священства спеціяльної посвяти для громадської і національної праці і наше духовенство стало тоді на висоті. Це ж бо священик був першим культурним пробудителем Галицької Землі, священик дав почин зорганізувати театральні вистави, священики були творцями „Головної Руської Ради" та й священик був автором першої політичної програми в Галичині. Життя визначала цю відповідальну ролю українському духовенству і воно його виконало. Треба вірити, що й в теперішній час духовенство допоможе всій нашій громаді в усіх їх завданнях, які так само важливі тепер, як були колись. Ця думка, це вже рефлекс від промов і звернень, які мали місце після доповіді за гостинними столами СУК і П у Филаделфії, головою і господарем якого під час прийняття був п. Ів. Гавролів. В цій імпрезі взяло участь кількадесять запрошених громадян із головою Філії УККА у Филаделфії д-ром В. Галаном у проводі та й багато представників священичого стану.

Т.

Шікаґо, Ілл.

Відкриття вакаційної оселі для молоді.

В неділю, 27. червня, наповнилися приміщення Вакаційної Оселі Кооперативи „Самодопомога" п'ятий раз з черги гамором шістдесяти дітей, що їх привезли батьки на тритижневий відпочинок.

Починаючи з 1950 р. рік-річно над погідним Округлим Озером українська дітвора з Шікаґо переводить літні місяці. Кооператива „Самодопомога", покликана до життя кількома ентузіястами, не тільки вдержалася при житті, а закріпилася і зросла. На самому початку було більше противників, як прихильників справи. Організовання уділовців натрапляло на поважні трудноші. З бідою вдалося стягнути гроші на давнпеймент, з великим зусиллям можна було зібрати гроші на сплату біжучих рат. До того знаходилися людці, які всіма способами хотіли шкодити кооперативі. Але мала група людей, що взялася за це діло — не здавала позицій. Їхня впертість вповні оплатилася. По п'яти роках кооператива сплатила вже гіпотечний довг-морґеч, не враховуючи, що в тих роках треба було також покрити чимало витрат на ремонт і уліпшення. Сьогодні „Самодопомога" оглядається вже за більшим об'єктом, — за об'єктом, який міг би вмістити не тільки вакаційну оселю для молоді, але також дати догідне приміщення для недільних прогульковців і для людей, що хочуть провести свою річну відпустку поза розпаленими мурами міста.

Отож в неділю розпочався перший тритижневий турнус. Вже з самого ранку почали з'їздитися діти. Головна група приїхала автобусом. Першим висів з автобуса референт Оселі в дирекції кооперативи інж. Сем'янчук, а за ним висипалася громада веселих дітей. Голосним гамором заповнили вони подвір'я оселі. Багато з них знають вже оселю з попередніх років — ті бігають навколо, оглядаючи, чи багато змінилося за рік. Другі, які вперше приїхали, несміло ще приглядаються до будинків, оглядають крислаті дуби, зближаються обережно до берегів озера. Між дітьми і батьками бачимо адміністратора оселі п. Гарасима, виховного референта п. Козака, голову виховної комісії і директора курсів українознавства п. дир. Левицького, головну виховницю п. Назаревич. Адміністрація призначає дітям кімнати, і на деякий час на подвір'ї стає тихо, бо всі ідуть оглядати приміщення, розложити речі, приготовити ліжка.

Коротко перед дванадцятою — офіціяльне відкриття оселі. Дітвора збирається перед двома маштами, на які під звуки „Боже Великий, Єдиний", завішуються американський і український прапори. По короткім слові п. Козака від дирекції кооперативи, говорить до дітей п. Назаревич.

А з їдальні кличе вже голос дзвінка на обід, що його приготовила п. Барановська зі своїм штабом. Дзвенять ложки, випорожнюються тарілки. Дітвора з апетитом з'їдає перший обід в оселі.

Потім купіль в озері, вигрівання на сонці. Діти знаходять спільну розмову, заприязнюються. Десь там на боці стоїть самітно хлопчина, якого вислали батьки за багато миль до оселі, щоб бодай під час ферій побув в українськім окруженні. Він несмілий, бо всі йому чужі. Та один з його ровесників підходить до нього, і так зав'язуються вузли нової приязні.

Під вечір батьки поволі роз'їздяться. Прощаються з дітьми певні, що тут діти лишаються під доброю опікою, що тут ніхто не буде чигати на душі дітей, що тут вони зможуть закріпити почуття своєї національної гордости, чого ніяк не може дати оселя, організована чужими кругами. Тут під опікою досвідчених українських виховників діти проведуть радісно свій тритижневий відпочинок.

А всіх тих, що ще сумніваються в доцільності існування „Самодопомоги", просимо при найближчій нагоді загостити до Раунд-Лейку і на власні очі побачити, як і чим живе українська дітвора на українській оселі.

Тарас Ліськевич.

Клівленд, Огайо

ПІДГОТОВА УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ

Заходами Українських організацій у Клівленді підготовлено організацію Виставки Українського Мистецтва в міському Жіночому Клюбі.

На 26 липня 1954 року мають укладатись експонати виставки у виставовій залі.

Виставка матиме відділи вишивки, писанки, різьби кераміки, килимарства і малярства. В цілому, на виставці буде біля 125 експонатів.

До виставки підготовляється Каталог з ілюстраціями і описом експонатів та широкою інформацією про Україну і український нарід, його історичне минуле та його проблеми в майбутньому.

На цю виставку дають свої експонати мешканці Клівленду, у яких Виставовий Комітет вибрав речі, гідні для показу американському світові, щоб запізнати його з українським мистецтвом, та при тій нагоді запізнати з нашими проблемами, серед яких центральне місце займає визволення України від її головного ворога — московського загарбницького імперіялізму, що загрожує уже всьому людству і його цивілізації.

До виставки підібрано дуже милі експонати українського народного мистецтва, що характеризують багатство і високу мистецьку культуру нашого народу з різних частин України.

Експонати підбиралось за ознакою стильового напрямку, який увійшов у традицію нашого народного мистецтва у різних частинах України, як Київщина, Полтавщина, Чернігівщина, Поділля, Гуцульщина і т. д.

Серед експонатів малярства на виставці будуть репрезентовані оригінали нашого великого мистця Новаківського. Там будуть твори М. Бабія, М. Мороза, Неділка, Луцика та інших.

Серед тих усіх експонатів приділяється велику увагу українській кераміці, виконаній уже з американської глини.

Для популяризації цієї виставки, Виставовий Комітет заанґажував кореспондентів для американської преси, радія і телевізії.

Співпрацю у популяризації виставки мала б зробити й організація — Міський Жіночий Клюб, яка зацікавлена у даній виставці та відступила свою виставову залю.

Виставовому Комітетові було зразу відомо, що малярство і всі відділи народного мистецтва трудно об'єднати і належно розмістити в одній залі, але на це модерна обстановка дозволила. Во експонати народного мистецтва матимуть спеціяльні шкляні ґабльотки, а образи підуть на підготовлені полоси стін, що забезпечує належний ефект експозиції.

Побажати б успіху нашим народним мистцям і малярам, побажати б успіху організаторам виставки та власникам експонатів.

Побажати б успіху і тій ідеї, тій меті, з якою організується виставка Українського мистецтва у Клівленді.

Слід згадати, що багато праці у підготові Виставки зробила п-ні Грушкевич — голова Виставового Комітету та другі члени Комітету, імена яких згадаємо іншим разом з описом конкретної їх праці.

Член Ком. Виставки Укр. мистецтва у Клівленді
Михайло Бабій
2484 Thurman St. Cleveland, 13 Ohio

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Австралії

250-ТЕ ЧИСЛО „ВІЛЬНОЇ ДУМКИ"

Український часопис в Австралії „Вільна Думка" 9 травня видав своє 250-те число. З цього приводу Редакція обіцяє поробити зміни для добра читачів.

„З 250 числом вступаємо у новий період нашої видавничої праці. В першу чергу будемо старатись, щоб „Вільна Думка" стала часописом всіх українців в Австралії, де кожний знайде щось цікавого для себе прочитати. В зв'язку з пожвавленням міжнародного життя і потребою докладнішого інформування наших читачів про події в світі, ми рішили збільшити об'єм нашого часопису до 8-ми сторінок. Таким чином ми зможемо давати більше інформацій про події в Австралії і цілому світі, життя українців тут і інших країнах і про події в Україні".

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА" В ВЕНКСТАВНІ

Відділ УГ в Венкставні виставив 8 травня оперету Івана Котляревського „Наталку Полтавку". В цій виставі брали участь: М. Суховерська, У. Подригуля, О. Дейнеко, В. Подригуля, Л. Дорошенко і В. Рихтовський. Мистецьким керівником був арт. Дорошенко, при музичному супроводі — А. Мірошник, а адміністратором — Суховерський.

У Франції

ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ У ПАРИЖІ

На мистецькій виставці у „65-му Сальоні Незалежних Мистців" у Парижі були виставлені твори українських мистців: два образи Софії Зарицької — „Меляхолія" і „Матір", чотири твори бл. п. Петра Омельченка, дві картини Славка (серед експресіоністів) — „Соняшна купіль" та „Мадам Ватерфлай" та два образи паризької весни Миколи Кричевського.

15-го червня ц. р. в Парижі в ґалерії Сімон Баденієр відкрито мистецьку виставку різьб Григорія Крука та картин Северина Борачка, українських образотворчих мистців, що живуть постійно в Мюнхені.

УКРАЇНСЬКИЙ КІНО-АРХІВ У ФРАНЦІЇ

Для захоронення і відповідного перехования цінних для нашої історії сцен з життя українців за кордоном сфільмованих на кіноплівці, Євген Деслав створив український кіноархів. В архіві п. Деслава вже фігурують сцени зняті в Европі між двома війнами: знані українські діячі, українські військові провідники, українці-малярі, що працювали в Парижі, кілька сцен із життя українців у Празі і в Мадриді. Весь матеріял перепущений на спеціяльній машині, що дозволить довше збереження неґативної і позитивної плівки.

Цими діями п. Деслав отримав сцени з життя скитальців у Німеччині, але, на жаль, більша частина їх із огляду на погане перехования вже не придатна до вжитку — емульсія висохла й потріскала. Щоб уникнути загибелі українських кіно-матеріялів закордоном одиноким засобом є їх зібрати і відповідно зберігати. Євген Деслав звертається отже до всіх українців, що мають якісь сцени, навіть і дуже короткі, повідомити його на адресу:

EUGEN DESLAW, 6 bis Avenue Durante, Nice, France

УКРАЇНЦІ НА IV КОНҐРЕСІ КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ В ПАРИЖІ

На Конґресі Католицької Преси, що відбувся 3-5 травня ц. р. в Парижі, взяла активну участь також українська делеґація, в склад якої входили: о. канцлер І. Леськович з Німеччини, о. Б. Курилас, ЧНІ, з Бельгії, о. д-р І. Шевців з Великобританії, д-р В. Янів і д-р В. Маркусь із Франції та ред. М. Троцький з Швайцарії. У французькому радіо з цієї нагоди виступали, між іншим, о. Б. Курилас і д-р В. Янів.

В Канаді

ОБ'ЇЗДКА О. Д-РА С. В. САВЧУКА

В травні редактор Колеґії св Андрея у Вінніпеґу о. прот. С. В. Савчук об'їжджав українські греко - православні громади сх Канади і виголосив цілий ряд доповідей на актуальні теми. Між ними заторкнув також тему збереження української молоді в Канаді при українстві підкреслюючи, що це залежить в однаковій мірі від батьків дітей і від церковних та громадських організацій, які мають подбати за добре національне виховання своїх дітей. Українська музика, пісня, танок і стрій є важливим засобом у тім виконанні і вони молодь притягають та освідомлюють.

З'ЇЗД УКРАЇНІСТІВ У ВІННІПЕҐУ

На з'їзді україністів, що відбувся 30 травня, в місцевім Українськім Народнім Домі, під предсідництвом проф. Л. Білецького, президента канадійського відділу УВАН, науковці виголосили 6 доповідей: д-р В. Кисілевський, през. канадійського відділу ААТСЕЕЛ, з Оттави, на тему „Реакції зв'язані з переселенням"; д-р П. Маценко, секр. ОУКО, на тему „Сучасна українська музика"; д-р О. Старчук з Албертійського університету в Едмонтоні і представник УВАН — „Всесильний доляр Хомика" (Артем Хомик — письменник і журналіст, написав твір про капіталізм під заг. — „Всесильний доляр"); М. Воровський, представник НТШ, з Вінніпеґу, — „Українське назовництво в міжнародній ботанічній термінології"; А. Шумовський, з Українського Техн. Т-ва, з Вінніпеґу — „Київ як центр металюрґійної промисловости"; проф. Юрій Мулик-Луцик, із Вінніпеґу — „Методологія історіознавства Волині".

ВІДДІЛИ СЛАВІСТИКИ В КАНАДІЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

З'їзд ствердив, що слов'янські відділи є тепер у 6 канадійських університетах: Манітобському, Саскачеванському, Албертійському, Оттавському, Торонтському і Брит. Колумбійському. Були порушені різні справи у зв'язку з цими відділами. Між іншим, з'їзд постановив звернутися до Комітету Українців Канади фінансово допомагати слов'янським відділам у канадійських університетах. Теж намічено створити Раду українських наукових установ у Канаді.

В Німеччині

ПАМ'ЯТІ С. ПЕТЛЮРИ І Є. КОНОВАЛЬЦЯ

Заходами Святочного Комітету, що складався з представників МПУЕН, СХС, Батьківського Комітету у Юного СУМ-у, українці табору Фалькенберґ, біля Гамбурґу, 23 травня ц. р. влаштували академію на честь сл. п. С. Петлюри та Є. Коновальця. Жалобну академію відправив о. дек. Томашівський та виголосив гарну проповідь, підкреслюючи, що ОУН була побудована на християнських засадах, і на цих власне християнських засадах вона повинна залишитись.

Увечері того самого дня академію відкрив вступним словом п. С. Левчук, а реферат виголосив п. Т. Пелех. Юні сумівці продеклямували вірші, присвячені впалим провідникам: дівчата І. Гнатишин, О. Гнатишин, О. Предчук, С. Ситник, І. Бабій та хлопці — М. Мікіч, В. Юрків і Т. Бабій. Місцевий хор під керівництвом п. Т. Шачка відспівав стрілецькі та упівські пісні: „Журавлі", „Ой, упав стрілець", „Ой, у лузі червона калина", „Ми у вічі сміємося смерті". Академію закінчено відспіванням національного гимну.

УКРАЇНЦІ В БАМБЕРҐУ

В Бамберґу в Баварії має сталий осідок отець декан Веттер, який обслуговує релігійні потреби українців католиків не тільки в околицях Бамберґу, але також і в Ерлянґені, Фюрті і Амберґу.

Як прикладний священик о. Веттер не забуває нікого у своїй душпастирській праці. Не зважаючи на свою велику округу, що підлягає його душпастирській опіці, та порозкиданих в ній наших людей, о. Веттер, не жалуючи труду, доїжджає до них, несе їм духовний корм, заохочує їх до релігійного життя. Його опіка і допомога не обмежуються до якоїсь групи людей, його заступництво перед Богом не виключає нікого.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У.Н.Союзу, які відбулися дня 18-го червня 1954 р., в головній канцелярії У.Н.Союзу, ч. 81-83 Гренд Ст., Дерзі Ситі, Н.Дж.

На зборах були приявні члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисогір, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк, головний секретар Г. Герман, і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 9:00 рано головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

Купно бондів. — Закуплено отсі бонди:

Central Power & Light Ct., 1st Mtge Bonds, Series "F", 3⅛%	$125,364.50
Community Public Service Co., 1st Mtge Series "D" 3¼%	101,930.00
Suburban Electric Co., 1st Mtge Bonds, 3⅛%	102,000.00
Essex County Electric Co., 1st Mtge Bonds, 3¼%	50,959.63
New Jersey Turnpike Authority, 3% Second Series "B"	124,843.75
City of Jersey City, N. J. 3½% Bonds	79,724.78
Hydro-Electric Power Commission of Ontario, 4% Bonds	52,750.00

Дозрілі бонди. — Одержано за дозрілі бонди:

Dominion of Canada	$ 10,100.00
United States Savings Bonds, Series "G"	25,000.00
United States Savings Bonds, Series "G"	50,000.00

Відкликані бонди. Одержано за відкликані бонди:

Province of New Brunswick, Series "RK"	$ 48,175.00
Province of New Brunswick, Series "SL"	1,000.00
Central Maine Power Co., 1st & General Mtge Bonds	2,019.80
Georgia Power Co., 1st Mtge Bonds	2,017.80

Спродані бонди. Одержано за спродані бонди:

United States Treasury Bonds	$266,821.88

По дискусії над справами „Юкрейнієн Віклі', літніх курсів на „Союзівці", і над справами організації вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 12 вполудне.

Г. Герман, гол. секр. У. Н. Союзу.

ЗІ СПОРТУ

УАСТ (Рачестер) —

Бекс (Боффало) 2:2 (2:0)

Відплатні мистецькі змагання, після двох зовсім відмінних половин, закінчились нерішеним вислідом.

У першій півгрі УАСТ домінував на площі. Раз-у-раз напад витворював грізні підворітні ситуації, які ліквідував добрий воротар противника. У 20-ій хв. , з подачі Камата, Шевчишин цільним стрілом здобуває провадження. Противник перепроваджує рідкі випади, але й вони заломлюються на дефензиві УАСТ, де вирізняється Стельмах твердим стартом до м'яча.

У 35-ій хв. цей сам змагун підвищує до 2:0.

У другій півгрі приходить до голосу противник й щораз більше опановує площу. Самопевність і недоцінення противника через деяких змагунів дефензиви УАСТ, приносить успіхи німцям, які скорочують вислід до 2:1. Впарі з цими воротами, відновилась хронічна недуга УАСТ у виді нервової гри й безрадність дружини у підворітних ситуаціях. Ще не обтряслася дружина з одних воріт, як в сітці „сиділи" вже другі ворота. В останніх хвилинах гри пробувало УАСТ здобутя ще одні ворова і тим самим врятувати одну цінну точку від сильної нім. дружини, але без успіху.

Ворота здобув: Шевчишин 2.

Склад: Павлович Р., (Захарченко В.); Рубін Б., Стасюк Л.; Бабюк М., Мельник Д., Валь.; Стельник І., Єйна М., Шевчишин М., Камат В., Ґрабовскас В., Дащишак, Хомич А Л-юк

Д-Р КАМЕРОН РЕКОМЕНДУЄ МОЛОДІ НЕ КУРИТИ

Сан Франсіско. — Директор Американського Товариства для поборювання пістряка, д-р Чарлз Камерон, промовляючи на зборах Американського Медичного Товариства, заявив, що американські курці в скорому часі змінять спосіб куреняя і перейдуть від цигарок до люльок або сиґар. Вже стверджено, що відсоток смертностей від пістряка легенів і недуги серця з-поміж осіб, які курять цигарки, більший як з-поміж некурців. Д-р Камерон рекомендує молоді покинути курення, а найкраще зовсім не починати курити. Товариство для поборювання пістряка закликає батьків не дозволяти дітям курити. Курення може виявити свої шкідливі наслідки аж за 20—30 років.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збри Т-ва Зап. Січ, відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 9. липня, о год. 8. веч., в Січовій залі. Проситься членів прийти і платити свої вкладки на зборах відділу. — В. Гнатик, пр.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, відд. 220, відбудуться в суботу, 11. липня, о год. 7:30 веч., в параф. залі, 4950 S. Pauline St. Пригадується довжникам вирівняти свій довг і відібрати дивіденду. — Уряд.

ГАМТРАМК, МІШ. — Т-во ім. М. Шашкевича, відд. 94, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. липня, о год. 7. веч., в залі У. Д. К. при 2376 Ґрейлінґ вул. Проситься всіх членів прибути на збори й забрати свої дивіденди. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. ап. Петра і Павла, відд. 102, відбудуться в неділю, 11. липня, зараз по 2-ій і 3-ій Сл. Божій, в церковній залі, 2280 W. 7th. Повідомляємо, що з причини вакацій піврічні зборя відбудуться 8. серпня. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відділ 292 повідомляє всіх своїх членів, що в місяці липні і серпні зборів не буде, але вкладки будуть збирати в неділю, 11. липня, о 1:30 попол. в У. Н. Домі при Мартин вул., а також секретар П. Федик збирає вкладки що п'ятниці по 8 год. веч. в У. Н. Домі. Членів, які ще не отримали дивіденди, проситься прийти і забрати свої чеки, а довгуючих вирівняти свої залеглости. — В. Дідик, предс.; П. Федик, фін. сек.; М. Ґузиляк, кас.; Д. Дубрівний, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Піврічні збори Бр. св. Стефана, відд. 221, відбудуться в неділю, 11. липня, в Домі Відд. УНСоюзу, 841 N. Western Ave., о год. 12:30 попол. Буде звіт уряду за 6 місяців, контр. комісії і звіт делеґатів з 23 конвенції УНС. Приявність на зборах всіх членів є пожадана. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, відд. 36, повідомляє своїх членкинь, що збори відбудуться в суботу, 10. липня, в год. 5. попол., в церковній залі. Просимо всіх прийти. Контр. комісія здасть звіт за 6 місяців й будуть інші справи. Просимо привести нових членкинь до УНСоюзу. — Е. Ґеруля, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

БІНІҐЕМТОН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, відд. 21, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться 9. липня о год. 7:30 веч. в Укр. Домі, 43 Dawns Ave. Всі члени повинні явитися на зборах, бо є важні справи до полагодження і також делеґат здасть звіт з 23 конвенції. — М. Гулячок, предс.; П. Садовець, секр.-кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча, відд. 280, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, о год. 2. попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Присутність членів є обов'язкова. Буде звіт контролі за перший півріи. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пр. Тройці, відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. липня, о год. 1:30 попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, відд. 367, відбудуться в неділю, 11. липня, у церковній залі, у 1:30 год. попол. Проситься всіх членів явитися на зборах, бо є важні справи до вирішення. Контр. комісія здасть звіт за 3 місяці і справа пікніку. Довгуючі члени будуть суспендовані якщо не вирівняють своїх вкладок. — М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ТАРЗАН, ч. 3303. Обіцянка

— Цим разом, Волторе, — сказав похмуро Тарзан, — ви врятували моє життя . . . спляч в моєму ліжку. Ця людина прийшла мене вбити!

З тихим злісним риком Тарзан вхопив трупа убивці і викинув його через вікно на подвір'я вниз.

Наступного ранку, коли Волтор і його ескорта відходили до Катані, Тарзан і Гемнон прощали їх зі своїх вікон.

— Коли я залишу Антор, — сказав Тарзан, — я відвідаю Волтора в Катані.